

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Haku

Erityisavustukset kuntien kulttuuritoiminnan kehittämistehtäviin 11.05.2022 - 31.08.2022 16:15

Hakijan nimi

Päijät-Hämeen liitto

Osoite

PL 50
15111 LAHTI

Sähköposti

toimisto@paijat-hame.fi

Puhelinnumero

044 077 3160

 Annan suostumukseni hakemusta koskevien päätösten sähköiseen tiedoksiintoon.

Haettavan avustuksen määrä

180 090,00 €

Lisätiedot asiakkaasta

Toimintayksikkö / Aliorganisaatio

Hakemuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot

Elina Aakko

Erityisasiantuntija, Päijät-Hämeen liitto

Sähköposti

elina.aakko@paijat-hame.fi

Puhelin

0443719458

Internetsivut

www.paijat-hame.fi

Avustusta koskevat tiedot

Käyttötarkoitus

Kuntien kulttuuritoiminnan alueellinen kehittämistehtävä Päijät-Hämeessä: Päijät-Hämeen kulttuuriverkko

Lyhyt kuvaus käyttötarkoituksesta

Kehittämistehtävän tarkoituksena on syventää rakenteellista yhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien kulttuuritoimien välillä ja laajemmin kulttuurikentän kanssa, kasvattaa kuntien kulttuuritoimen henkilöstön ja heidän verkostojensa osaamista sekä parantaa kulttuurin saatavuutta ja yhdenvertaista saavutettavuutta. Samalla edistetään ammattimaisen taiteellisen työn mahdollisuuksia.

Haettavan avustuksen määrä

180 090,00 €

Avustuksen suunniteltu käyttöaika

01.01.2023 - 31.12.2024

Hankesuunnitelma

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tavoitteet

Hankkeella on kolme päätavoitetta:

1) Lisätä rakenteellista yhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien kulttuuritoimijoiden välillä ja lisäksi laajemman kulttuurikentän kanssa. Yhteistyötä lisäämällä saadaan alueen rajalliset resurssit aiempaa tehokkaammin käyttöön ja lisätään kulttuuripalvelujen laatua ja määrää. Tavoite vahvistaa kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisrakenteita ja mahdollistaa yhteisten tuotantorakenteiden syntyminen.

2) Kasvattaa kuntien kulttuuritoimen ja heidän verkostojensa osaamista, jolloin mahdollistetaan uusia avauksia, kehitetään olemassa olevaa toimintaa sekä edistetään kulttuuria elinkeinona maakunnassa. Kehittää henkilöstön osaamista ja parantaa samalla alueen kulttuuritoiminnan laatua.

3) Parantaa kulttuurin saatavuutta ja yhdenvertaista saavutettavuutta sekä kulttuuripalvelujen tarjontaa järjestämällä erikokoisia kulttuuritapahtumia maakunnan eri kunnissa eri kohderyhmille. Tavoite edistää myös kulttuurin ammattilaisten työllistymistä.

Keskeiset yhteistyökumppanit

Päijät-Hämeen kunnat ovat sitoutuneet kehittämistehtävän suunnitteluun ja toteutukseen. Kunnat osallistuvat kulttuuritoiminnan kehittämiseen sekä tarpeidensa mukaan koulutuksiin ja tapahtumiin. Kunnat osallistuvat maakunnallisen kulttuuritapahtumien sarjan koordinointiin ja resurssiensa mukaan järjestämiseen oman kunnan alueella yhdessä maakuntataiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

Kehittämistehtävään osallistuvat myös kuntien verkostot ja muut alueen kulttuuritoimijat. Niitä on kuultu valmistelun aikana. Kuntien verkostot ja muut alueen kulttuuritoimijat, kuten LAB-ammattikorkeakoulu, Koulutuskeskus Salpaus ja Kauno ry ja muut alueen kolmannen sektorin kulttuuritoimijat ja taiteilijat voivat osallistua kehittämistyöhön, tapahtumiin ja työpajoihin niiltä osin kuin aiheet koskettavat niitä. Lisäksi ne voivat osallistua maakunnallisen kulttuuritapahtumien sarjan järjestämiseen yhdessä maakuntataiteilijoiden ja kunnan kanssa.

Hankkeen valmistelun aikana käytiin myös keskustelua Päijät-Hämeen kylät ry:n kanssa ja maaseutumaisen ja harvaanasuttujen alueiden asiantuntijana heidän verkostonsa ovat käytettävissä kehittämistehtävän toteuttamisessa.

Hankkeen maantieteellinen laajuus

Hanke toimii Päijät-Hämeen maakunnan alueella; Asikkalassa, Hartolassa, Heinolassa, Hollolassa, Iitissä, Kärkölässä, Lahdessa, Orimattilassa, Padasjoella ja Sysmässä. Hankkeen toiminta-alueella asuu noin 200 000 asukasta. Matka maakunnan itäisimmästä pisteestä läntisimpään on 89,6 km, eteläisimmästä pohjoisimpaan 125,6 km.

Kohderyhmä

Kehittämistehtävän kohderyhminä ovat Päijät-Hämeen kuntien kulttuuritoimissa työskentelevät, taiteen ammattilaiset maakunnassa, kulttuurin kolmannen sektorin toimijat sekä maakunnan asukkaat ja oppilaitokset. Asukkaiden osalta pyritään tavoittamaan kehittämistehtävän kautta erityisesti niitä, jotka eivät ole aktiivisia kulttuurin kuluttajia tai joille ei ole kulttuuripalveluja tarjolla – kuten kielivähemmistöt tai erityisryhmät.

Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden määrä (arvio)

-kuntien henkilöstö 40

-muut koulutuksiin ja ilmiöpöytiin osallistuvat 40

-kulttuuritapahtumiin osallistuvat 2 500

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Miten hankkeen kohderyhmä osallistuu toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Kuntien kulttuuritoimen henkilöstö on osallistunut kehittämistehtävän suunnitteluun jo hakuvaiheessa. He muodostavat verkoston, jossa kehittämistehtävän toteutussuunnitelmaa tarkennetaan, toteutetaan ja arvioidaan säännöllisesti.

Koulutusten ja osaamisen kehittämisen teemat ja sisällöt suunnitellaan yhdessä kuntien työntekijöiden sekä heidän verkostojensa kanssa. Koulutusten sisältöjä suunniteltaessa maakunnan kulttuurikenttää kuullaan mm. hankkeen alkuvaiheessa toteutettavalla kuntakierroksella sekä kahdensuuntaisella viestinnällä.

Asukkaat ovat kulttuurin käyttäjiä, jotka ovat kehittämistehtävän viimekätisin kohderyhmä. Kehittämistyössä ja kulttuuritapahtumien sarjan suunnittelussa kuullaan asukkaiden toiveita ja ideoita kulttuuripalveluista ja -tapahtumista, esim. yhdistysten ja Facebookin kautta. Asukkaat osallistuvat maakunnalliseen kulttuuritapahtumien sarjaan ja voivat toteuttaa tapahtumia yhdessä maakuntataiteilijoiden, kunnan ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

Aikataulu

Käynnistys: 1–9/23

-Kuntakierros

-Aloitusseminaari

-Koulutussarjan suunnittelu, ensimmäiset toteutukset

-Suunnitelma tapahtumasarjasta

Kulttuuritapahtumien sarja: 10/23–3/24

-Tapahtumien suunnittelu, toteutus

-Koulutukset, ilmiöpöydät

-Yhteistyön uudet muodot

Opit ja työn kehittäminen: 4–9/24

-Verkostomaisen toimintamallin kehittäminen

-Uudet tavat tehdä yhteistyötä

-Koulutukset, ilmiöpöydät

Päätös: 10–12/24

-Päätöseminaari

-Raportointi

-Jatkuvuuden varmistaminen

Miten hanke vastaa hakulmoituksessa esitettyihin, ministeriöstä myönnettävien avustusten yleisiin perusteisiin?

Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja osallisuus ovat kehittämistehtävän kulmakiviä. Kehittämistehtävän yhtenä keskeisenä tavoitteena on parantaa kulttuurin saatavuutta ja yhdenvertaista saavutettavuutta järjestämällä kulttuuritapahtumia maakunnan eri kunnissa eri kohderyhmille. Saatavuus kattaa maakunnan eri alueet. Saavutettavuus puolestaan kattaa eri väestöryhmiä riippumatta ihmisen ominaisuuksista.

Kehittämistehtävässä kiinnitetään huomiota myös laajemmin osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Toteutuksessa on mukana laajempi Päijät-Hämeen kulttuuritoimijoiden joukko, jonka kanssa kehittämistehtävää tehdään yhdessä. Asukkailla on mahdollisuus osallistua tapahtumiin ja heidän toiveitaan ja ideoitaan kuullaan.

Kestävä kehitys ilmastonmuutoksen näkökulmasta huomioidaan kehittämistehtävän toiminnassa. Päijät-Häme on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä ja Lahti jo vuoteen 2025 mennessä.

Aiheita käsitellään kehittämistehtävän koulutuksellisessa osassa.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ**Viestintäsuunnitelma**

Kehittämistehtävän luonteesta johtuen on selvää, että viestintä ei ole yksisuuntaista vaikuttamista, vaan perustuu hyvään ja avoimeen vuoropuheluun alueen toimijoiden kanssa.

Hankkeen ulkoista viestintää hoidetaan pääsääntöisesti Päijät-Hämeen kulttuuriasioita varten perustettavilla sosiaalisen median kanavilla (Facebook/Instagram). Lisäksi Päijät-Hämeen liiton verkkosivuille tulee hankkeelle ja laajemmin kulttuurille oma osio.

Hanke viestii myös kuntien ja Päijät-Hämeen liiton somekanavissa ja hankkeen tapahtumasarjasta viestitään kuntien lisäksi paikallisten, tapahtumiin sitoutuvien yhteistyökumppaneiden kanssa.

Sisäistä viestintää kuntien kulttuuritoimen työntekijöille ja sidosryhmille tehdään säännöllisin uutiskirjein, työntekijöiden yhteisellä Teams-kanavalla sekä verkoston kokoontumisissa.

Hankkeen budjetissa on varattu rahaa myös markkinointiin, jolla ostetaan mediatilaa alueen medioista sekä tarpeen mukaan sosiaalisesta mediasta (Facebook/Instagram).

Muuta

Päijät-Hämeen maakunnan alueella kuntien resurssit kulttuuritoiminnassa ovat vähäiset. Henkilöstöä on resursoitu kulttuuritoimintaan useammassa alueen kunnassa alle yksi henkilötyövuosi. Alueella ei ole vakiintuneita verkostoja lastenkulttuurin lisäksi. Verkostojen kehittäminen on maakunnan pito- ja vetovoiman kannalta välttämätöntä. Kehittämistehtävän ajoitus hyvinvointialueuudistuksen kanssa samaan ajankohtaan mahdollistaa kulttuuriverkostojen vakiinnuttamisen osaksi uutta toimintaympäristöä.

Hakukohtaiset kysymykset**Haetaanko**

Alueellista kehittämistehtävää

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Mihin hakuilmoituksen tavoitteeseen hakija kehittämistehtävällä vastaa ja millä tavoin toiminnan tarve on todennettu valtakunnallisesti tai alueellisesti (esimerkiksi tutkimus-, kokemus- tai muu tieto)?

Kehittämistehtävällä tuetaan ja kehitetään kuntien kulttuuritoimintaa ja kuntien välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä laajemmin kulttuurikentän kanssa. Lisäksi kehitetään kuntien kulttuuritoimen henkilöstön ja heidän sidosryhmiensä osaamista. Maakuntataiteilija-mallilla edistetään kulttuurin ja taiteen saavutettavuutta ja luodaan edellytyksiä taiteelliselle työlle.

Maakunta on väestörakenteellisesti yhdistelmä ruuhka-Suomen suuria maakuntia ja muun Suomen pienempiä maakuntia. SYKEN alueluokituksessa maakunnassa on paljon maaseutua ja välimatkat paikoin pitkiä – maakunnan pohjoisosat ovat harvaan asuttua maaseutua. Tämä aiheuttaa haasteita kulttuurin saatavuudelle ja saavutettavuudelle.

Tarve on todennettu mm. TEA-viisarilla (2021), joka osoittaa, että maakunnassa kulttuuriin suunnatut voimavarat (49 pistettä) ovat valtakunnallisesti verrattuna pienet (61). Kuntien panostukset kulttuuriin vaihtelivat vuonna 2020 välillä 12–188 e/asukas (tutkihallintoa.fi). Peruspalvelujen arviointi (2019) osoittaa, että kuntien resurssit vaihtelevat. Tutkimukseen vastasi 8 alueen 10 kunnasta. Työikäisten kulttuuritoimintaan ei ole osoitettu henkilöstöä neljässä ja ikääntyneiden kulttuuritoimintaan kolmessa kunnassa.

Pienet resurssit ja hajonta resursseissa kertovat, että verkostomaiselle työskentelylle on tarve; se voi vastata paitsi osaamisvajeeseen, mutta myös suunnata huomiota resurssien tavoitteelliseen suuntaamiseen kunnissa. Maakunnassa ei ole jäsentynyttä kulttuuriverkostoa ja yhteistyö on pistemäistä. Lastenkulttuurin tilanne on paras, sillä sen tuottaminen on organisoitunut lastenkulttuurikeskus Efektin kautta.

Toiminnan tarvetta on käsitelty kuntien kulttuurivastaavien kanssa järjestetyissä tapaamisissa keväällä ja kesällä 2022. Tämän pohjalta on myös tunnistettu tarve yhteistyön kehittämiseksi ja todettu, että osaamisen kehittämiseksi edistetään esim. järjestö- ja vapaaehtoistyön elinvoimaisuutta ja edellytyksiä kulttuurin ammattimaiselle työskentelylle.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

:

Hakija toimeenpanee kuntien kulttuuritehtävistä annetun lain 6 §:n ja 3 §:n mukaisia toimia kokonaisvaltaisesti yhdessä Päijät-Hämeen kuntien kanssa. Tehtävän tavoitteet on määritelty suoraan kuntien tehtävistä sekä kehittämistehtävän perusteista. Kehittämistehtävän keskiössä on osaamisen ja kuntien välisen yhteistoiminnan lisääminen sekä kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden lisääminen.

Kehittämistehtävän perusteet

Yksi kehittämistehtävän kolmesta tavoitteesta on kuntien kulttuurin parissa työskentelevien osaamistason nosto. Tätä tavoitetta edistetään koulutuksissa, työpajoissa ja tietoisuuksissa, joiden teemat määritellään yhdessä työntekijöiden ja alueen kulttuuritoimijoiden kanssa kehittämistehtävän aikana. Näin varmistetaan niiden tarvelähtöisyys.

Laatua, vaikuttavuutta ja kuntien keskinäistä yhteistyötä edistetään verkostotyöllä, jolla pyritään vaikuttamaan kulttuurin tuottamisen rakenteisiin ja toimintamalleihin. Kehittämistehtävässä luodaan verkostomainen toimintamalli, joka tukee kuntien kulttuuritoimen henkilöstön työskentelyä sekä yhteistyötä kuntien välillä ja laajemman kulttuurinkentän kanssa myös hankkeen päätyttyä.

Kehittämistehtävässä palkattavat maakuntataiteilijat sekä ostopalveluna tuotettavat muut kulttuuritapahtumat työestetään yhdessä verkoston kanssa, jolloin pystytään varmistamaan toiminnan laadusta ja kehittämään verkoston tuottamisosaamista myös vertaisperiaatteella sekä näin varmistamaan toiminnan jatkuvuus kehittämistehtävän päättymisen jälkeen. Kulttuuritapahtumilla tarkoitetaan tässä kehittämistehtävässä yhteisötaiteeseen pohjautuvia projekteja, muita osallistavia prosesseja, taiteen soveltavaa käyttöä, taide-esityksiä tai muita kulttuuriin pohjautuvia yhteisöjen tarpeisiin vastaavia tempauksia.

Nämä kulttuuritapahtumat – joita tuotetaan maakuntataiteilijoiden kanssa sekä ostopalveluin – lisäävät asukkaiden yhdenvertaisuutta, kun suunnittelussa pyritään kohdistamaan toimintaa sellaisiin kuntalaisiin, jotka eivät esimerkiksi rakenteellisista syistä pääse kulttuurin ääreen. Näin kasvatetaan sekä kulttuurin saatavuutta että saavutettavuutta. Tapahtumat toimivat myös oppimisen alustoina. Kuntien työntekijät osallistuvat aktiivisesti tapahtumien järjestämiseen, mutta saaden tukea kehittämistehtävältä. Tapahtumia toteuttavat maakuntataiteilijat ja ostopalveluina hankittavien tapahtumien toteuttajina ovat ammattitaitelijoita, joten kehittämistehtävällä luodaan edellytyksiä ammattimaiselle työlle.

Taiteilijoiden ammattimaista työskentelyä edistetään myös kehittämällä kuntien rakenteellista yhteistyötä. Hyvänä esimerkkinä rakenteellisesta yhteistyöstä, joka lisää taiteilijoiden työskentelymahdollisuuksia, on Päijät-Hämeessä lastenkulttuurikeskus Efeki. Kehittämistehtävässä tarkastellaan, voitaisiinko tällaisia järjestämis- ja tuotantorakenteita ulottaa myös muille kulttuurin alueille. Kuntien kulttuuritoimen henkilöstön osaamisen kehittämisen yhtenä osa-alueena on kulttuurin edistäminen elinkeinona.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta

Kehittämishanke tukee kunnan roolia kulttuuritoimijana sekä sen kehittymistä. Alueen kuntien aktiivisuus kulttuurin parissa vaihtelee voimakkaasti. Kehittämistehtävä tukee suoraan kunnan tehtävien aiempaa vahvempaa toteutumista kehittämistehtävän aikana ja kuntien työntekijöiden vahvan osallistumisen kautta sen jälkeenkin. Kehittämistehtävässä ei ulkoisteta kunnan tehtäviä ulkopuolisen tahon hoidettavaksi, vaan kunnat ovat itse aktiivisia toimijoita. Kehittämistehtävä tarjoaa viitekehyksen ja alustan kunnan toiminnan kehittämiseksi. Kehittämistehtävän toimenpiteet on juonnettu suoraan tukemaan kunnan tehtävien toteutumista, ensisijaisesti lisätään taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista saatavuutta ja luodaan edellytyksiä ammattimaiselle työlle ja toiminnalle.

Osana toimeenpanoa ja verkostojen kehittämistä kulttuurin ilmiöitä alueella ja kunnassa tarkastellaan ilmiöpöydissä, jotka kokoavat kuntien kulttuurityöntekijöitä laajemman joukon ilmiön ympärille.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Miten kehittämistehtävä ottaa huomioon ne kuntien kulttuuritoimintaan liittyvät haasteet ja ongelmat, jotka on kuvattu haun tavoitetta koskevassa kuvauksessa?

Keskeistä kehittämistehtävässä on sitouttaa sen olennaiset toimijat mukaan yhteiseen työhön. Kuten aiemmin on kuvattu, rahalliset resurssit ja työpanos kulttuuriin vaihtelee kunnittain paljon. Näin ollen heti tehtävän alkuvaiheessa on löydettävä tehokkaat toimintamuodot ja -tavat, jotta työskentely on mielekästä työntekijän taustasta ja aika- sekä osaamisresursseista riippumatta.

Kehittämistehtävällä lisätään kuntien kulttuuritoimien rakenteellista yhteistyötä. Yhteistyön lisääminen hyödyttää erityisesti alueen maaseutumaisia ja muita pieniä kuntia, joilla resurssit ovat vähäiset. Kuntien ei tarvitse tehdä kaikkea itse, vaan hyödynnetään verkoston osaamista. Kehittämistyön tuloksena voi syntyä esimerkiksi yhteisiä järjestämis- ja tuotantorakenteita. Toisaalta kehittämistehtävällä tuetaan kuntien työtä kulttuurin parissa siten, että työn vaikutukset tulevat näkyviksi ja esimerkiksi aiempaa tarkempi dokumentointi ja säännönmukainen prosessien seuranta kääntyy kunnalle paremmiksi tuloksiksi eri mittareissa.

Kehittämistehtävässä tuetaan myös henkilöstön osaamista. Parantuneella osaamisella voidaan edistää esimerkiksi rahoituksen hankkimista, järjestö- ja vapaaehtoistyön elinvoimaisuutta ja edellytyksiä taiteilijoiden ammattimaiselle työskentelylle – kokonaisuutena saada resurssit tavoitteelliseen käyttöön.

Kulttuurisia oikeuksia ja saavutettavuutta sekä taiteilijoiden ammattimaista työskentelyä edistetään kehittämistehtävän maakunnallisella kulttuuritapahtumien sarjalla. Tarkoitus on löytää pysyviä rakenteita tapahtumien kulttuurijärjestämiseen, jotta niiden järjestämistä voitaisiin jatkaa kehittämistehtävän päättymisen jälkeenkin ja siten edistää taiteilijoiden uusia työskentelymahdollisuuksia. Toisaalta tapahtumien sarja myös toimii koulutuksen ja oppimisen alustana, kun alueella oleva osaaminen monistuu kuntien kulttuurityöntekijöiden kesken kuntarajojen yli. Maakuntataiteilija-mallin kautta luodaan pohjaa myös taiteen välittäjätoiminnalle.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kuvaus kehittämistehtävästä ja konkreettisista toimenpiteistä

Kehittämistehtävä on koottu 3 työpakettiin.

1: Kuntien kulttuuritoiminnan yhteistyön syventäminen

Tavoitteena on kehittää kuntien välistä rakenteellista yhteistyötä ja samalla alueen kulttuurikentän yhteistyötä. Se hyödyttää kulttuuripalveluiden järjestämistä kunnissa. Työpaketti sisältää useita toimenpiteitä, mutta ne kaikki tähtäävät rakenteellisen yhteistyön syventämiseen.

Toimenpiteet

-Aloitusseminaari kunnille ja alueen kulttuuritoimijoille, talvi 2023.

-Kuntakerros alueen kuntiin, talvi-kevät 2023: keskustellaan kunkin kunnan kanssa ajankohtaisista asioista kulttuuritoimessa sekä toiveista kehittämistehtävälle. Määritellään kunnille kehittämistavoitteet, jotka tukevat kehittämistehtävän toteutumista.

-Verkostomaisen toimintamallin kehittäminen, kesä 2023-syyskuu 2024: kehitetään ja käynnistetään verkostomainen toimintamalli, joka tukee kuntien kulttuuritoimissa työskenteleviä, heidän välistä yhteistyötä ja yhteistyötä alueen muiden kulttuuritoimijoiden kanssa myös kehittämistehtävän päätyttyä. Yksinkertaisimmillaan verkosto on paikka jakaa tietoa ja osaamista, mutta lisäksi luodaan mahdollisuudet mm. yhteisille järjestämis- ja tuotantorakenteille. Myös muunlaisia yhteistyötä tukevia ideoita voidaan kokeilla. Verkostolle järjestetään vähintään kolme ilmiöpöytää, jossa käsitellään ajankohtaisia kulttuurista kumpuavia ilmiöitä.

-Hankkeen projektiryhmän (kuntien kulttuurityöntekijät) säännölliset kokoontumiset ja työskentely sähköisin alustoin, talvi 2023-syyskuu 2024.

-Päivät-Hämeen kulttuurin suunta 2030 -ohjelman jalkauttaminen, kevät 2023-syyskuu 2024: jalkautetaan ohjelmaa yhteistyön ja rakenteiden osalta.

-Päätösseminaari kunnille ja alueen kulttuuritoimijoille, syyskuu 2024.

2: Oppiminen ja osaamisen jakaminen

Tavoitteena on kehittää kuntien kulttuuritoimien työntekijöiden osaamista, mutta mahdollisuuksien mukaan voidaan kehittää laajemman kulttuurikentän osaamista.

Toimenpiteet:

-Tietoiskut ja työpajat, kesä 2023-syyskuu 2024: järjestetään tietoiskuja ja työpajoja aiheista, joista puuttuu osaamista.

Tietoiskut ja työpajat on tarkoitettu ensisijaisesti kuntien edustajille, mutta ne ovat avoimia myös alueen kulttuuritoimijoille. Kehittämistehtävän valmistelussa on tunnistettu oppimistarpeita mm. rahoituksen hankkimisessa, järjestö- ja vapaaehtoistyön elinvoimaisuuden säilyttämisessä, kulttuurihyvinvoinnissa, aineettomassa kulttuuriperinnössä, taiteellisen työn tukemisessa sekä saavutettavuudessa ja esteettömyydessä. Aiheita täydennetään mm. kuntien kehittämistavoitteiden pohjalta. Aiheisiin pureudutaan joko lyhyissä tietoiskuissa tai laajemmissa työpajoissa. Kehittämistehtävässä järjestetään vähintään 10 tietoiskua tai työpajaa, joista ainakin osa verkossa.

3: Kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus

Tavoitteena on parantaa kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta sekä edistää kulttuurin ammattilaisten työskentelyä.

Toimenpiteet:

-Maakunnallinen kulttuuritapahtumien sarja, syyskuu 2023-kevät 2024: jokaisessa kunnassa järjestetään vähintään kaksi tapahtumaa. Tarkoituksena on testata erilaisia tapahtumia ja järjestämistapoja, jotta löydetään kunnille sopivia tapoja tuottaa kulttuuripalveluita ja tapahtumien järjestäminen jatkuu kehittämistehtävän päätyttyä. Tapahtumasarja toteutetaan palkkaamalla kehittämistehtävään kaksi maakuntataiteilijaa, jotka edustavat eri taiteenaloja. He järjestävät yhdessä kuntien ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa kulttuuritapahtumia maakunnan kaikissa osissa ja eri väestöryhmille ja eri ryhmien kanssa. Lisäksi kokeillaan tapahtumien hankkimista ostopalveluina, jolloin voidaan löytää kulttuuritapahtumia vähemmistöjen ja erityisryhmien tarpeisiin. Tapahtumasarja toimii oppimisalustana kuntien työntekijöille ja tuo käytäntöön kehittämistehtävän aikana opittuja asioita, kuten saavutettavuus, resurssit ja kunnan rooli kulttuurituotannossa. Jotta kehittämistehtävän aikana tapahtuva oppiminen juurtuu arjen toimintaan, kuntien työntekijöillä on tuotannoissa rooli tuottajina.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kuvaus toimenpiteiden laajuudesta, laadusta ja oletetuista vaikutuksista

Laajuudeltaan toimenpiteet kattavat koko Päijät-Hämeen alueen ja eri väestöryhmät.

Laatu varmistetaan kuntien aktiivisella osallistumisella, osaavalla projektipäälliköllä, taiteen ammattilaisten järjestämällä ja koordinoimilla tapahtumilla sekä alueen kulttuuritoimijoiden osallistumisella. Hakijalla on vakiintuneita käytäntöjä erillisrahoitettujen tehtävien ja hankkeiden laadun seurantaan.

Kehittämistehtävän aikana syntynyt kulttuuritoimijoiden verkosto jatkaa toimintaansa erillisrahoituksen jälkeenkin. Se koordinoi kunnissa tapahtuvaa kulttuuritoimintaa ja syventää kehittämistehtävässä alkanutta yhteistyötä.

Kulttuuritoimijoiden välinen tiiviimpi yhteistyö ja maakuntataiteilijoiden kanssa ja ostopalveluin tehtävät kokeilut kulttuuripalvelujen tuottamisesta luo pohjaa taiteen välittäjätoiminnan synnyttämiseksi maakuntaan.

Vaikutuksina kuntien kulttuuritoimijat ovat löytäneet uusia mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä ja heidän osaamisensa on kehittynyt. Siten voidaan tuottaa enemmän ja laadukkaampia kulttuuripalveluita asukkaille. Maakunnan eri osissa on järjestetty kulttuuritapahtumia eri väestöryhmille ja niiden järjestämiseen on löydetty sopiva malli jatkaa tapahtumatuotantoa kehittämistehtävän päättymisen jälkeen. Erilaisia ideoita on testattu ja parhaimpia jatketaan kehittämistehtävän jälkeen. Kehittämistehtävän toimet tukevat samalla kulttuurin ammattilaisten työskentelyä.

Kuntien kulttuuritoimen henkilöstön ja muiden kulttuuritoimijoiden osaaminen on kehittynyt. Tietoisuus ja työpajat dokumentoidaan, joten niitä voi hyödyntää kehittämistehtävän päättymisen jälkeenkin.

Kuvaus yhteistyöverkostosta aiesopimuksineen ja yhteistyön muodosta ja tavoista

Kehittämistehtävän suorat yhteistyökumppanit (alueen kunnat) ovat sitoutuneet tehtävän toimenpiteisiin kirjallisiin sitoumuksiin. Sitoumuksillaan kunnat ovat luvanneet osallistua tehtävän verkostotyöhön sekä koulutuksiin ja toimimaan yhteistyössä kulttuuritapahtumien tuottamisessa.

Kehittämistehtävässä tehdään yhteistyötä alueen muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Tällaisia ovat jo aiemmin mainittu Kauno ry, LAB-ammattikorkeakoulu, Koulutuskeskus Salpaus sekä muut kolmannen sektorin toimijat. Lisäksi kehittämistehtävässä tehdään tiivistä yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä kolmannen sektorin toimijoiden ja mahdollisesti eri hoitolaitosten kanssa. Lahden kaupunginteatterin ja Sinfonia Lahden kanssa tehdään yhteistyötä siinä määrin ja laajuudessa, kuin se kehittämistehtävän laadukkaan toteuttamisen vuoksi on tarpeen. Näillä yhteisöillä voi olla roolia lisäksi tehtävän aikana järjestettävien koulutusten parissa.

Haun valmistelun aikana käytiin dialogia myös Päijät-Hämeen kylät ry:n kanssa. Yhdistys on keskeinen toimija maaseutumaisten ja harvaan asuttujen alueiden tavoittamisessa ja keskustelun pohjalta todettiin, että sen verkostoja voidaan käyttää kehittämistehtävän toteuttamisessa.

Sidosryhmiä kootaan kehittämistehtävässä ilmiöpöytien ääreen, jotka käsittelevät kulttuuria siitä nousevien ilmiöiden kanssa. Ilmiöpöytä on menetelmä, joka on kehitetty Sitran ilmiöpohjaisen suunnittelun työkalupakista Päijät-Hämeessä. Kehittämistehtävässä menetelmää kokeillaan kulttuurin toimialalla. Pöydän ympärille kokoonnutaan kehystämään ennalta rajattua ilmiötä tiedon avulla ja ymmärtämään sitä. Ilmiöpöytä on monialainen, dialoginen ja vahvasti tiedolla johtamiseen nojaava menetelmä. Ilmiöpöytiä järjestetään kehittämistehtävän kanssa vähintään kolme kappaletta ja niihin kutsutaan jo mainittujen sidosryhmien lisäksi teemasta riippuen osallistujia myös esimerkiksi Päijät-Sotesta (hyvinvointialueelta).

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kuvaus hakijan ja yhteistyökumppaneiden roolista hankkeessa, kokemuksesta, ammattitaidosta ja osaamisesta

Päijät-Hämeen liitto on vakiintunut toimija, joka koordinoi kuntayhteistyötä jo nyt monilla kuntien toiminnan aloilla (esim. hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kuntajohtajien tapaamiset, kaavoitus, maakunnan yhteistyöryhmä, ilmastotyö) - tämän kehittämistehtävän myötä myös kulttuurin osalta. Hakijan rooli on toimia verkostossa dynamona ja sytyttäjänä sekä pitkäjänteisen työn varmistajana. Tapahtumien osalta hakija vastaa rekrytoinneista sekä hankinnoista, mutta tuottamisessa tehdään vahvaa yhteistyötä kuntien toimijoiden kanssa, jotta kulttuuritapahtumat toimivat myös oppimisen alustoina ja osaamisen levittäjinä.

Liitolla on pitkäaikaista osaamista hankkeiden hallinnoinnista ja vakiintuneet käytännöt hallinnossa ja kirjanpidossa hankkeiden hallinnointiin. Liitossa on parhaillaan käynnissä hankkeita, jotka saavat rahoitusta ympäristöministeriöltä, Euroopan sosiaalirahastosta, Interreg Europe -ohjelmasta ja EU:n Life -ohjelmasta. Liitto on kevään aikana käynnistänyt tavoitteellisen kehittämistyön kulttuurin kehittämiseksi yhdessä kuntien kanssa. Osana tätä kehittämistyötä maakunnalle kirjoitetaan syksyn 2022 aikana yhteistä kulttuuriohjelmaa. Tämä ohjelmatyö vahvistaa edelleen liiton sisällöllistä osaamista teeman ympärillä.

Kuntien kulttuuritoimen työntekijöiden osaaminen alueella vaihtelee, aivan kuin kulttuuriin suunnattu resurssikin. Osassa alueen kunnista kulttuuria tekee osa-aikainen työntekijä yleisimmin hyvinvoinnin tai sivistyksen toimialalla muun tehtävän ohella. Alueen kaupungeissa resurssia taas on enemmän. Kehittämistehtävässä pystytään tukemaan työntekijän työtä sekä kehittämään heidän osaamistaan, jotta pienellä työresurssilla pystytään tekemään aiempaa vaikuttavampaa kulttuuria. Toisaalta alueen kaupungeissa kulttuurin parissa työskentelee useampi työntekijä, joiden osaamisen kehittämisen sisällöt saattavat olla varsin spesifejä omasta tehtävästä riippuen.

Muut yhteistyökumppanit ovat vakiintuneita ja ammattaitoisia toimijoita.

Kuvaus siitä, miten kehittämistehtävän tulokset ja vaikutukset voidaan hyödyntää ja levittää (ml. mahdolliset seurantamittarit)

Kehittämistehtävän toimista ja tuloksista viestitään kehittämistehtävän aikana sosiaalisessa mediassa

(Facebook/Instagram) sekä Päijät-Hämeen liiton, kuntien ja muiden kulttuuritoimijoiden viestintäkanavissa.

Kehittämistehtävän hyviä käytäntöjä ja oppeja dokumentoidaan sitä mukaan, kun niitä syntyy, jotta niitä voidaan levittää tuoreeltaan ja ne jäävät käyttöön kehittämistehtävän päättymisen jälkeen. Dokumentit säilytetään sähköiselle alustalle, joka on yleisesti käytettävissä.

Tuloksia ja vaikutuksia voivat hyödyntää Päijät-Hämeen kunnat ja muut Päijät-Hämeen kulttuuritoimijat. Esimerkiksi yhteistyön ja osaamisen kehittämisestä hyötyvät kuntien lisäksi taiteilijat ja kolmannen sektorin toimijat. Maantieteellisesti tuloksia ja vaikutuksia voidaan hyödyntää ja levittää laajemmin myös muille alueille. Esimerkiksi maakuntien liittojen kulttuurivastaavien verkosto kokoontuu säännöllisesti ja Etelä-Suomen maakunnat tekevät laajasti yhteistyötä.

Määrällisiä seurantamittareita ovat koulutusten, tietoiskujen, työpajojen ja tapahtumien määrä ja niiden osallistujamäärät. Niitä tulee olla vähintään hakemuksessa kuvattu määrä. Laadullisesti seurataan kuntien kehitystavoitteita, jotka ne määrittelevät itselleen kuntakierroksen aikana kehittämistehtävän alussa. Lisäksi laadullisesti seurataan yhteistyön ja verkostomaisen toimintamallin kehittymistä ja uusien ideoiden testausta ja kokeilua. Itsearviointi tehdään puolivuositain ja tulokset esitetään projektiryhmälle. Kehittämistehtävän jälkeen Päijät-Hämeen kulttuurin tilaa ja kehittämistehtävän tulosten pysyvyyttä seurataan osana maakuntastrategian seurantaa.

TEA-viisarin tuloksia seurataan hankkeen aikana. Todennäköisesti kulttuurin osalta ensimmäinen pisteiden nousu alkaa jo ensimmäisen vuoden aikana osassa kuntia, kun prosessien dokumentointi saadaan säännönmukaiseksi. TEA-viisari ja peruspalvelujen arviointi ovat yksi kehittämistehtävän seurantamittareista, vaikka se antaakin kuvan muutoksista viipeellä.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kuvaus siitä, miten ja millä kustannuksilla kehittämistehtävän jatkuvuus voidaan turvata

Kehittämistehtävän aikana pyritään löytämään synergiaetuja, jolloin olemassa olevilla resursseilla pystytään saavuttamaan enemmän, kun tehdään yhdessä eikä yksin. Kaikki kehittämistehtävän toimenpiteet eivät vaadi jatkossa rahallista panostusta, esimerkiksi verkostomainen yhteistyö. Kehittämistehtävän aikana ratkaistaan syntyvän verkoston koordinointi tulevaisuudessa. Yhteistyö pyritään rakentamaan sellaiseksi kehittämistehtävän aikana, että se oikeasti hyödyttää verkostossa mukana olevia. Tällöin verkostoon halutaan osallistua ja käyttää aikaa.

Kehittämistehtävään osallistuu kuntien kulttuuritoimen henkilöstön lisäksi taiteilijoita ja kolmannen sektorin toimijoita.

Kuntien yhteistyö näiden tahojen kanssa on oleellista, koska käytännössä monet kuntien kulttuuritapahtumista ja -palveluista on kolmannen sektorin toimijoiden tai yksittäisten taitelijoiden järjestämiä. Kehittämistehtävässä tuetaan tätä yhteistyötä ja kulttuuritoimijoilla on mahdollisuus osallistua esimerkiksi soveltuviin koulutuksiin ja niitä koskevaan kehittämistyöhön. Tällaisen yhteistyön tukeminen takaa osaltaan kehittämistehtävän jatkuvuutta.

Jos kehittämistehtävän aikana löytyy potentiaalisia kehittämiskohteita, haetaan niihin erillistä hankerahoitusta kotimaisista ja/tai eurooppalaisista rahoituslähteistä.

Maakuntataiteilija- ja ostopalvelukokeilun jatko edellyttäneen kunnilta kulttuurimäärärahojen käytön harkintaa, mutta malli toimii oppimisalustana tämänkaltaisen toiminnan järjestämisestä. Näin sillä on mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa pienimuotoisemmin.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kehittämistehtävän kustannusarvio, rahoitussuunnitelma, yhteistyökumppaneiden rahoitusosuus, aikataulu ja viestintäsuunnitelma
Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kehittämistehtävän kustannusarvio on 200 100 euroa. Päijät-Hämeen liitto hakee OKM:ltä rahoitusta 90 % kehittämistehtävän hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Päijät-Hämeen liitto vastaa 10 %:n omarahoitusosuudesta. Kunnat eivät osallistu rahoitukseen, koska todettiin, että osalle kunnista rahoitusosuus olisi ollut niin pieni, että sopimuksellisiin asioihin käytetty aika olisi ollut kohtuuttoman suuri suhteessa rahoitusosuuden määrään. Kunnat ovat muutoin sitoutuneet kehittämistehtävän toimintaan.

Projektipäällikkö 24 kk, 115 000 €

Maakuntataiteilijat 6 kk x2 hlö, 38 000 €

Avausseminaari 3 000 € (tilat, tarjoilut, puhujat, tekniikka)

Päätösseminaari 3 000 € (tilat, tarjoilut, puhujat, tekniikka)

Oppimisen tietoisuus ja työpajat väh. 10 kpl 6 000 € (tilat, tarjoilut, puhujat, tekniikka)

Ilmiöpöydät 3 kpl 3 000 € (tilat, tarjoilut, puhujat, tekniikka)

Maakunnallinen kulttuuritapahtumien sarja, väh. 20 tapahtumaa 12 000 € (tilat, materiaalit, Teosto-maksut)

Kulttuuritapahtumien ostopalvelut 3 000 €

Tiedottaminen 5 000 €

Matkakustannukset, n. 6 matkaa jokaiseen kuntaan + muut 3 000 €

Tietokone 2 kpl 2 500 €

Puhelin 2 kpl 550 €

Puhelinkulut 550 €

Taloushallinto, talous- ja henkilöstösihteeri 4 000 €

Tilintarkastus 1 500 €

Yhteensä 200 100 €, josta avustus 180 090 € ja omarahoitus Päijät-Hämeen liitto 10 % 20 010 €

Kehittämistehtävän aikataulu

Kehittämistehtävä toteutetaan 1.1.2023-31.1.2024.

Käynnistysvaihe: 1-9/2023

-Kuntakierros

-Aloitusseminaari

-Viestinnän käynnistäminen

-Tarkemmat toiveet ja ideat kehittämistehtävälle

-Työpajojen ja tietoisuuskurssien suunnittelu ja ensimmäiset toteutukset

-Maakuntataiteilijoiden rekrytointi ja suunnitelma tapahtumasarjasta

-Ilmiöpöytä 1/3

Maakunnallinen kulttuuritapahtumien sarja: 10/2023-3/2024

-Tapahtumien suunnittelu ja toteutus

-Tietoisuus ja työpajat jatkuvat

-Etsitään uusia tapoja tehdä yhteistyötä ja kokeillaan uusia ideoita

-Ilmiöpöytä 2/3

Opit tulevaan ja työn kehittäminen: 4-9/2024

-Opit maakunnallisesta tapahtumasarjasta

-Kehitetään verkostomainen toimintamalli, joka jatkuu kehittämistehtävän päättyttyä

-Etsitään uusia tapoja tehdä yhteistyötä ja kokeillaan uusia ideoita

-Tietoisuus ja työpajat jatkuvat

-Ilmiöpöytä 3/3

Päätösvaihe: lokakuu-joulukuu 10-12/2024

-Opitun dokumentointi niiltä osin kuin ei ole aiemmin dokumentoitu

-Päätösseminaari

-Raportointi

-Jatkuvuuden varmistaminen niiltä osin kuin ei ole aiemmin varmistettu

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ**Viestintäsuunnitelma**

Kehittämistehtävän luonteesta johtuen on selvää, että viestintä ei ole yksisuuntaista vaikuttamista, vaan perustuu hyvään ja avoimeen vuoropuheluun alueen toimijoiden kanssa. Tähän on avattu viestinnän toimenpiteitä, yleiskuvaus suunnitelmasta on esitetty hakulomakkeella aiemmin.

1-6/23

- Aloitusseminaari
- Sosiaalisen median tilien aktivointi
- Verkkosivujen avaus
- Viestintä alueelle kuntakierroksesta (medianäkyvyys maakunnallisissa ja paikallisissa medioissa)
- Viestintäsuunnitelman konkretisointi, kuntien sitouttaminen viestintään
- Sisäisen viestinnän kanavan (Teams) perustaminen, keskustelukulttuurin luominen
- Uutiskirjeosoitteiston kokoaminen alkaa, ensimmäiset kirjeet (n. 2 kuukauden välein hankkeen aikana)

7-12/23

- Viestintä ja markkinointi tapahtumasarjasta
- Viestintä ja markkinointi maakunnan kulttuuri- ja taidetapahtumista
- Koulutusmarkkinointi
- Ilmiöpöydän kokoaminen ja viestintä pöydän tuotoksista

1-6/24

- Viestintä ja markkinointi tapahtumasarjasta
- Viestintä ja markkinointi maakunnan kulttuuri- ja taidetapahtumista
- Koulutusmarkkinointi
- Ilmiöpöydän kokoaminen ja viestintä pöydän tuotoksista

7-12/24

- Päätösseminaari
- Ilmiöpöydän kokoaminen ja viestintä pöydän tuotoksista
- Hankkeen tuloksista viestiminen
- Viestintäkanavien jatkokäytön varmistaminen, vahva omistajuus sosiaalisen median tileille

Hakijaa koskevat tiedot

Hakijan aikaisempi kokemus

Päijät-Hämeen liitto on toiminut lukuisissa hankkeissa toteuttajana. Lisäksi Päijät-Hämeen liitto toimii rahoittajaviranomaisena Euroopan aluekehitysrahaston hankkeissa ja kansallisen aluekehitysrahoituksen hankkeissa. Liitossa on parhaillaan käynnissä hankkeita, jotka saavat rahoitusta ympäristöministeriöltä, Euroopan sosiaalirahastosta, Interreg Europe -ohjelmasta ja EU:n Life -ohjelmasta. Liitto on kevään aikana käynnistänyt tavoitteellisen kehittämistyön kulttuurin edistämiseksi. Osana tätä kehittämistyötä maakunnalle kirjoitetaan syksyn 2022 aikana yhteistä kulttuuriohjelmaa.

Päijät-Hämeen liitto on vakiintunut toimija, joka koordinoi kuntayhteistyötä jo nyt monilla kuntien toiminnan aloilla, tämän kehittämistehtävän myötä myös kulttuurin osalta. Aiemmin yhteistyötä maakunnan toimijoiden kanssa on tehty muun muassa luovien alojen kehittämisessä.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Hakijan ammattitaito ja osaaminen

Päijät-Hämeen liitolla on pitkäaikaista osaamista hankkeiden hallinnoinnista ja vakiintuneet käytännöt hallinnossa ja kirjanpidossa hankkeiden hallinnointiin. Henkilöstöstä moni on toiminut projektipäällikkönä, joten kehittämistehtävään palkattavilla projektipäälliköllä ja maakuntataiteilijoilla on vahva tuki liitossa.

Kulttuurin edistäminen on yksi maakunnan liittojen lakisääteisistä tehtävistä, jota myös Päijät-Hämeen liitto on toteuttanut resurssiensa puitteissa. Parhailaan Päijät-Hämeen liiton valmisteleva maakunnan kulttuuriohjelma vahvistaa edelleen liiton sisällöllistä osaamista teeman ympärillä. Kehittämistehtävään palkattavat projektipäällikkö ja maakuntataiteilijat saavat sisällöllistä tukea liiton henkilöstöltä.

Taloudelliset edellytykset

Päijät-Hämeen liiton talous on vakaa. Päijät-Hämeen liitto on kuntayhtymä, ja kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Päijät-Hämeen liiton vuosittainen budjetti on noin 2,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 tilikauden tulos oli ylijäämäinen noin 145 000 euroa. Taseessa oli 31.12.2021 ylijäämää edellisiltä tilikausilta noin 634 000 euroa. Liitolla on taloudelliset valmiudet odottaa hankkeiden maksatuksia jälkikäteen.

Talousarvio

Kustannusarvio

Henkilöstökulut	153 000,00 €
Toimitilakulut, jotka aiheutuvat hankkeesta	
Ulkopuoliset palvelut	35 000,00 €
Muut kulut	
- Matkakustannukset	3 000,00 €
- Tietokone 2 kpl	2 500,00 €
- Puhelin 2 kpl	550,00 €
- Puhelinkulut	550,00 €
- Taloushallinto, talous- ja henkilöstösihteeri	4 000,00 €
- Tilintarkastus	1 500,00 €
Yhteensä	200 100,00 €

Listaa tehtävät, joissa henkilön vuositulot sivukuluineen tai palkkio ylittää 80.000 euroa

Rahoitussuunnitelma

OKM:ltä haettava avustus	180 090,00 €	
Oma rahoitus	20 010,00 €	
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
Lainat		
Muu rahoitus		
Yhteensä	200 100,00 €	90.00%

Liitteet

Hyväksynnät

29.08.2022

Antti Kalliomaa

Hakemus on hyväksytty yhteisön allekirjoitussääntöjen mukaisesti

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Liitteet

Otsikko	Tiedosto	Päiväys
Tilikohtainen tuloslaskelma	Tilinpäätös Päijät_Hämeen liitto 2021 tuloslaskelma.pdf	26.08.2022
Tase	Tilinpäätös Päijät_Hämeen liitto 2021 tase.pdf	26.08.2022
Tilintarkastuskertomus tai toiminnantarkastuskertomus	Tilintarkastuskertomus Päijät_Hämeen liitto 2021.PDF	26.08.2022
Päijät-Hämeen kuntien sitoumukset kehittämistehtävään	Kuntien_kulttuuritoiminnan_sitoumukset. pdf	29.08.2022
Padasjoen sähköposti sitoutumisesta kehittämistehtävään	Padasjoen sähköposti kulttuuritoiminnan kehittämistehtävä.pdf	29.08.2022